

Sygn. akt V KK 369/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 października 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Gierszon (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

SSN Włodzimierz Wróbel

Protokolant Katarzyna Wępa

w sprawie **M. C.**

skazanego za czyn z art. 178a § 4 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 13 października 2022 r. kasacji Prokuratora Generalnego na korzyść

od wyroku Sądu Rejonowego Gdańsk – Północ w Gdańsku

z dnia 26 listopada 2020 r., sygn. akt II K 561/20,

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Rejonowemu Gdańsk-Północ w Gdańsku do ponownego
rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy Gdańsk - Północ w Gdańsku wyrokiem z dnia 26 listopada 2020 r., sygn. akt II K 561/20, uznał okarżonego M. C. za winnego tego, że w dniu 12 września 2019 r. około godziny 10:20 w G. na ulicy [...] w ruchu lądowym na drodze publicznej prowadził pojazd mechaniczny marki [...] o numerze rejestracyjnym [...] znajdując się w stanie nietrzeźwości wynoszącym w kolejnych

badaniach 1,20 mg/1 alkoholu w wydychanym powietrzu i 1,15 mg/1 alkoholu w wydychanym powietrzu (badania przeprowadzone na urządzeniu Alcoąant 6020) oraz 1,06 mg/1 alkoholu w wydychanym powietrzu, 1,19 mg/1 alkoholu w wydychanym powietrzu, 1,03 mg/1 alkoholu w wydychanym powietrzu, 0,99 mg/1 alkoholu w wydychanym powietrzu (badania przeprowadzone na urządzeniu Alkometr A 2.0), przy czym czynu tego dopuścił się będąc uprzednio prawomocnie skazany wyrokami Sądu Rejonowego w Kutnie z dnia 1 kwietnia 2008 r. w sprawie II K 14/08 na karę łączną 1 roku pozbawienia wolności m.in. za czyn z art. 178a § 1 k.k. oraz z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie II K 406/10 za czyn z art. 289 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. w zb. z art. 178a § 1 k.k. na karę pozbawienia wolności w wymiarze 1 roku, przy czym czynu tego dopuścił się przed upływem 5 lat od odbycia w okresie od dnia 23 lipca 2011 r. do dnia 11 maja 2012 r. i od dnia 14 kwietnia 2015 r. do dnia 26 czerwca 2015 r. kary łącznej 1 roku pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Kutnie z dnia 1 kwietnia 2008 r. w sprawie II K 14/08 m.in. za czyn z art. 178a § 1 k.k., to jest czyn występku z art. 178a § 1 i 4 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 178 a § 4 k.k. skazał oskarżonego na karę 2 (dwóch) lat pozbawienia wolności. Na podstawie art. 42 § 3 k.k. orzekł wobec oskarżonego tytułem środka karnego dożywotni zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych, zaś na podstawie art. 43a § 2 k.k. orzekł świadczenie pieniężne zobowiązując oskarżonego do wpłacenia na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej kwoty 10.000 (dziesięć tysięcy) złotych.

Sąd orzekł również o kosztach postępowania.

Powyższy wyrok nie został zaskarżony przez żadną ze stron i uprawomocnił się w dniu 4 grudnia 2020 r.

Przywołany wyrok został zaskarżony kasacją przez Prokuratora Generalnego w całości na korzyść skazanego.

Skarżący zarzucił mu rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 133 § 1 k.p.k. poprzez błędne uznanie, że oskarżony M. C. został prawidłowo zawiadomiony o terminie rozprawy głównej wyznaczonej na dzień 23 listopada 2020 r., w sytuacji gdy przedmiotową korespondencję, prawidłowo wysłaną na adres wskazany przez

oskarżonego w protokole przesłuchania podejrzanego, zwrócono przez operatora pocztowego do Sądu meriti z adnotacją „błędne dane adresowe”, bez podjęcia czynności skutecznego doręczenia adresatowi przesyłki, a w konsekwencji brak było podstaw do uznania jej za doręczoną w trybie zastępczym określonym w tym przepisie, w następstwie czego doszło także do obrazy art. 117 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 374 § 1 k.p.k. i art. 6 k.p.k. bowiem przeprowadzenie rozprawy pod nieobecność oskarżonego i wydanie wyroku było dopuszczalne tylko w przypadku prawidłowego doręczenia zawiadomienia o jej terminie, co doprowadziło również do uniemożliwienia oskarżonemu wzięcia udziału w rozprawie oraz realizacji przysługującego mu prawa do obrony.

W związku z tym zarzutem wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu Gdańsk - Północ w Gdańsku do ponownego rozpoznania

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście zasadna i jako taka podlega uwzględnieniu.

Z protokołu zatrzymania M. C. (k. 6) wynika, że jako adres zamieszkania oskarżony wskazał: Dania [...] A. [...]. Podczas czynności przesłuchania w charakterze podejrzanego z dnia 13 września 2019 r. M. C. wskazał adres zamieszkania (dłuższego pobytu): ul. [...], K. (k. 29-32). Na etapie postępowania sądowego, pierwsze zawiadomienie o terminie rozprawy wyznaczonej na dzień 31 sierpnia 2020 r. (która się nie odbyła z powodu choroby sędziego) zostało oskarżonemu wysłane na wskazany przez niego adres. Przesyłka nie została co prawda przez oskarżonego odebrana, jednak została przez operatora pocztowego prawidłowo dwukrotnie awizowana i ostatecznie zwrócona do Sądu z informacją, że adresat nie podjął przesyłki w terminie. Kolejna korespondencja zawierająca zawiadomienie o nowym terminie rozprawy głównej wyznaczonej na dzień 23 listopada 2020 r. została również przesłana przez Sąd do oskarżonego na ten sam adres. W tym przypadku, operator pocztowy nienależycie wykonał usługę doręczenia przesyłki, poprzez zwrot przesyłki do nadawcy (Sądu Rejonowego Gdańsk - Północ w Gdańsku) z adnotacją: „błędne dane adresowe”, podczas gdy poprzednia korespondencja kierowana na identyczny

adres do oskarżonego M. C., była prawidłowo dwukrotnie awizowana, a więc podejmowane były próby skutecznego doręczenia przesyłki oskarżonemu. W związku z powyższym jako błędne należy ocenić stanowisko Sądu o uznaniu zawiadomienia o terminie rozprawy głównej wyznaczonej na dzień 23 listopada 2020 r., po zwróceniu przez pocztę z adnotacją „błędne dane adresowe”, za prawidłowo doręczone w trybie art. 133 § 1 i 2 k.p.k. i kontynuowanie rozprawy, na której przesłuchano świadków, a po zamknięciu przewodu sądowego, odroczone wydanie wyroku (k. 82-84. k. 85). Brak reakcji Sądu i przyjęcie, że doszło do prawidłowego doręczenia zastępczego, spowodowało wadliwe uznanie przez ten Sąd, iż zostały spełnione przesłanki umożliwiające prowadzenie rozprawy.

Oczywistym jest zatem, że skoro nie podjęto skutecznej próby doręczenia zawiadomienia o terminie rozprawy oskarżonemu, to nie miał on możliwości zapoznania się z treścią przesyłki, a w konsekwencji nie znał terminu rozprawy i nie miał możliwości w niej uczestniczenia.

Wprawdzie od dnia 1 lipca 2015 r. oskarżony ma prawo, a nie obowiązek (jeżeli sprawa nie dotyczy zbrodni lub gdy przewodniczący albo sąd nie uznali jego obecności za obowiązkową) brania udziału w rozprawie (art. 374 k.p.k.), tym niemniej, aby móc to prawo zrealizować, musi być prawidłowo zawiadomiony o jej terminie i miejscu (art. 117 § 1 k.p.k.), a gdy brak jest w tym zakresie dowodu, to czynności tej nie powinno się przeprowadzać (art. 117 § 2 k.p.k.).

M. C. nie został prawidłowo zawiadomiony o terminie rozprawy głównej zaplanowanej na dzień 23 listopada 2020 r., a skoro tak, to Sąd nie był również uprawniony do jej prowadzenia pod nieobecność oskarżonego, gdyż nie dysponował właściwym dowodem potwierdzającym, że został on o tej czynności powiadomiony. Tym samym uznać należy, iż oskarżony został pozbawiony prawa do udziału w rozprawie, co stanowiło rażące naruszenie przepisów art. 117 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 374 § 1 k.p.k.

Sąd byłby uprawniony do stwierdzenia, iż zawiadomienie o terminie i miejscu rozprawy zostało właściwie doręczone oskarżonemu jedynie w przypadku otrzymania od operatora pocztowego niedoręczonej korespondencji z

informacją o próbie skutecznego doręczenia adresatowi oraz adnotacją, że adresat nie podjął przesyłki w terminie. Nie ulega wątpliwości, iż niepodjęcie przez Sąd ponownego doręczenia oskarżonemu zawiadomienia o terminie rozprawy głównej na dzień 23 listopada 2020 r. i stanowiło przeszkodę do uznania zawiadomienia za doręczone.

Konsekwencją opisanych wyżej uchybień było również naruszenie wynikającego z art. 6 k.p.k. prawa oskarżonego do obrony, skoro został pozbawiony możliwości osobistego uczestnictwa w rozprawie, składania wyjaśnień, oświadczeń i wniosków, a wreszcie zaskarżenia przedmiotowego wyroku.

Mając zaś na uwadze, że prawo stron do uczestniczenia w rozprawie jest fundamentalnym prawem demokratycznego procesu karnego, a tym samym stanowi jeden z głównych elementów rzetelnego postępowania, to niewątpliwie przedstawione wyżej naruszenia przepisów prawa procesowego, mogły mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, jako że orzekanie z naruszeniem rzetelności procedowania, a szczególnie uniemożliwienie podjęcia aktywnej obrony, nie pozwala uznać wydanego wyroku za zapadłego w wyniku rzetelnego procesu karnego (por. np. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 16 lipca 2019 r., sygn. akt V KK 48/09, OSNwSK 2009/1/1559, z dnia 18 grudnia 2013 r., sygn. akt III KK 387/13, Prok. i Pr. - wkł. 2014/3/16 i z dnia 6 listopada 2018 r., sygn. akt IV KK 421/17, Prok. i Pr. - wkł. 2019/3/11).

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

[as]